

Palkovics László miniszter (Innovációs és Technológiai Minisztérium) válasza a magyar tudomány függetlensége ügyében született MKE IB-állásfoglalásra

Tisztelt Intézőbizottság!

Köszönettel megkaptam a részemre megküldött állásfoglalásukat a magyar tudomány függetlensége megőrzése ügyében.

Mint ismeretes, a kutatási, fejlesztési és innovációs intézményrendszer és finanszírozás átalakításáról szóló 1481/2018. (X. 4.) Korm. határozat elfogadásával a kormány felkérte az innovációért és technológiáért felelős minisztert, hogy az MTA elnökével egyeztetve dolgozza ki az akadémiai kutatóhálózat struktúrájának és finanszírozási formájának átalakítására vonatkozó javaslatait. Az elsődleges cél az intézethálózat megújítása volt annak érdekében, hogy nagyobb mértékben hasznosuljanak a tudományos tevékenységre fordított források, illetve ez a terület nemzetközi szinten is hatékonyabb, sikeresebb legyen. Ezzel összhangban az elmúlt időszakban folyamatos egyeztetések zajlottak az MTA és az ITM között egy új konstrukció kialakítására konszenzusos megállapodás mentén.

Az Európai Bizottság által összeállított Európai Innovációs Rangsor (European Innovation Scoreboard) idén is nemzetközi összehasonlításban értékelte a 28 uniós tagállam kutatás-fejlesztési és innovációs (KFI) rendszereit. A friss jelentés szerint hazánk stagnáló innovációs teljesítménnyel a 23. helyre csúszott vissza. Világosan látszik, hogy a jelenlegi KFI rendszer tehát nem képes megteremteni a Magyarország versenyképességének növelése érdekében szükséges társadalmi és gazdasági hasznot, tehát szükségszerű az intézményrendszert és a finanszírozást is átalakítani és ezzel egyben megerősíteni. Az eredményesség érdekében az innováció feltételein akarunk javítani, illetve gazdaságilag megtérülő alkalmazott kutatásokra összpontosítani.

A kormány szándéka egyértelmű: arra törekszik, hogy egyik legfontosabb nyersanyagunkkal, a magyar kreativitással, a hazai tudósok és szakemberek tudásával jobban gazdálkodjon, mint ed-

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI
MINISZTERIUM
PROF. DR. PALKOVICS LÁSZLÓ
Miniszter

Iktatószám: TUDFO/59399-1/2019-ITM

Magyar Kémikusok Egyesülete Intézőbizottsága részére

Magyar Kémikusok Egyesülete

Budapest
Hattyú u. 16. II/8
1015

Tárgy: Válasz a Magyar Kémikusok Egyesülete állásfoglalására a magyar tudomány függetlensége megőrzése ügyében

Tisztelt Intézőbizottság!

Köszönettel megkaptam a részemre megküldött állásfoglalásukat a magyar tudomány függetlenségének megőrzése ügyében.

.....

A kormány szándéka továbbra is az, hogy Magyarország európai szinten is élenjáró kutatás-fejlesztési és innovációs teljesítményt nyújtson a jövőben és ebben számítunk a teljes kutatói közösség – így az Önök – támogatására is.

Budapest, 2019. július 12-én.

Üdvözlettel:

dig tettük. Mindezt úgy kívánjuk elérni, hogy a kutatóintézeti hálózat autonómiája nem csökken, hiszen a tervezett változtatások ezt nem csorbítják. Mindemellett a kormány az ügy érdekében konkrét lépésként 32 milliárd forinttal növeli a KFI-re fordított állami forrásokat 2020-tól.

A kormány szándéka továbbra is az, hogy Magyarország európai szinten is élenjáró kutatás-fejlesztési és innovációs teljesítményt nyújtson a jövőben, és ebben számítunk a teljes kutatói közösség – így az Önök – támogatására is.

Budapest, 2019. július

Üdvözlettel:

Palkovics László

TUDOMÁNYOS ÉLET

11th Joint Meeting on Medicinal Chemistry

Prágában rendezték meg 2019. június 27. és 30. között a 11. Gyógyszerkémiai Találkozót. Az első 20 évvel ezelőtt Giuseppe Ronsisvalle (Olaszország), Zdzisław Chilmonczyk (Lengyelország) és Mátyus Péter (Magyarország) szervezésével került megrendezésre 1999-ben az olaszországi Taorminában. A találkozó ezután sikeresen folytatódott két-évenkénti rendezéssel Európa különböző városaiban: Budapest (2001 és 2009), Krakko (2003), Bécs (2005), Portorož (2007), Catania (2011), Lublin (2013), Athén (2015), Dubrovnik (2017). A mostani találkozón közel 150 résztvevő volt, a program 1 meghívott, 9 plenáris, 17 „keynote” és 7 rövidebb előadást, valamint 94 posztert tartalmazott. A konferencia nagy előnyének tartom, hogy lehetőséget nyújtott fiatal kutatók részére is nagyobb lélegzetvételi, 25 perces előadások tartására.

A konferencia témája érintette a gyógyszerkutatás fontos területeit, mint a fertőzések elleni, a neurodegeneratív betegségek elleni, valamint a tumorelleses szerek kutatását és fejlesztését. Számos előadás irányult az aktív vegyületek megtalálásának (hit finding) lehetőségei felé, ezen belül példákat láthattunk a természetes eredetű vegyületek vizsgálatára, átalakításra. A vezérmolekula-optimalizálás (lead optimization) témájában izgalmas kémiai reakciókkal ismerkedhettünk meg. A hatóanyag-szállítás, -célbajuttatás területéről is hallhattunk előadásokat.

Tomas Cihlar (Gilead Sciences, Virologia részleg alelnöke) meghívott előadó súlyos, magas halálozással járó fertőző betegséget okozó vírusok elleni hatóanyagok fejlesztéséről tartott érdekes előadást. Ilyen vírusok például a filovírusok családjába tartozó, vérzéses lázat okozó Ebola- és Marburg-vírus. Az Ebola-vírus 1976-os azonosítása óta a 2014-es nyugat-afrikai Ebola-járvány volt a legsúlyosabb fertőzés a megbetegedések és az áldozatok számát tekintve. Jelenleg a Kongói Demokratikus Köztársaság területén van súlyos járvány, melyet 2019. július 17-én a WHO globális egészségügyi vészhelyezetté nyilvánított. A kongói helyzetet súlyosítja a jelenleg zajló polgárháború is. Egyelőre az ebola kezelésére nem áll rendelkezésünkre specifikus terápia.

Tomas Cihlar előadásának középpontjában a Remdesivir (GS-5734) nukleotidanalóg prodrug állt, melyet a Gilead Sciences fejlesztett az Ebola- és Marburg-vírus kezelésére. A Remdesivir széles spektrumú vírusellenes aktivitást mutatott több RNS-vírus ellen. Az *in vivo* preklinikai vizsgálatokat 2015-ben kezdték, az Ebola-vírussal fertőzött állatok 100%-a Remdesivir hatására túlélte a fertőzést. A Remdesivir még nem engedélyezett gyógyszer, de lehetőség van az engedélyezés előtti gyógyszeralkalmazásra (compassionate use, „együttérző alkalmazás”), így két fertőzött beteg esetén is bevetették 2015-ben (Egyesült Királyság, Guinea). A hatóanyagjelölt jelenleg még a klinikai vizsgálatok II. fázisában van, viszont a súlyos kongói járvány miatt a kongói fertőzöttek esetében a WHO engedélyezte a Remdesivir használatát.

A konferencián David Peralta, a ChemMedChem (Wiley–VCH, ChemPubSoc Europe) főszerkesztője tudományos szerkesztőként szerzett tapasztalatairól beszélt, és felnyitotta a tudományos publikálás „fekete dobozát”. Előadásában rengeteg hasznos tanács hangzott el azzal kapcsolatban, hogyan növeljük a tudományos kéziratunk elfogadásának lehetőségét, illetve hogyan bírkózzunk meg kéziratunk elutasításával. (Tips for writing better papers, <https://www.chemistryviews.org/details/education/5202161/html>.)

Ez úton is köszönöm az MKE és az Alapítvány a Magyar Pép- és Fehérjekutatásért támogatását, mellyel részt vehettem a konferencián és eredményeimet „keynote” előadás formájában bemutathattam.

Baranyai Zsuzsa

150 éves, örökifjú periódusos rendszer

Tudományos ülés az MTA Székházában 2019. május 8-án

A Magyar Tudományos Akadémia 191. közgyűlése alkalmából az MTA Kémiai Tudományok Osztálya, hagyományosan, tudományos ülést szervezett. A tudományos program középpontjában a periódusos rendszer évében stílszerűen a periódusos rendszer, a Mengyelejev munkássága után felfedezett új elemek, egyes elemek tulajdonságai álltak. Az előadások részben tudománytörténeti, részben új kémiai kutatási eredményeket ismertettek.

A nagy érdeklődéssel kísért ülészak levezető elnöke Egyesületünk és egyben az MTA Élelmiszer-tudományi Bizottság elnöke, Simonné Sarkadi Livia egyetemi tanár volt.

A tudományos ülés résztvevőit Fülöp Ferenc akadémikus, az MTA Kémiai Tudományok Osztályának elnöke köszöntötte. Fülöp Ferenc professzor bevezetője után az alábbi előadások hangzottak el:

A jóslatoktól a tényekig a periódusos rendszerben

Lente Gábor egyetemi tanár (PTE TTK Kémiai Intézet, Általános és Fizikai Kémiai Tanszék)

Az elemek születése

Homonnay Zoltán egyetemi tanár (ELTE TTK Kémiai Intézet, Magkémiai Laboratórium)

Hat kitűző nyomában – Elemek és női tudósok

Hargittai Magdolna akadémikus (BME Vegyész-mérnöki Kar Szervetlen és Analitikai Kémia Tanszék)

Most minden arany, ami fénylik

Deák Andrea kutatócsoport-vezető (MTA TTK AKI, Lendület Szupramolekuláris Kémiai Kutatócsoport)

Az ezerarcú arany a nanovilágban

Csapó Edit (MTA–SZTE Biomimetikus Rendszerek Kutatócsoport)

Változatok négy elemre

Perczel András akadémikus (ELTE TTK Kémiai Intézet Szerkesztés Kémia Tanszék).

Egyes előadások tartalmáról, azok szerkesztett változataiból, remélhetőleg az év folyamán lapunk hasábjain is tájékozódhatnak kedves olvasóink.

Buzás Iлона

OKTATÁS

12. Környezetvédelmi Vetélkedő Várpalotán

Április 25-én rendezte meg hagyományos Környezetvédelmi Vetélkedőjét közös szervezésben az MMKM Vegyészeti Múzeuma és a Vegyészeti Múzeumot Támogató Alapítvány. Az idei vetélkedés mottójának a Mengyelejev-féle periódusos rendszer 150 éves évfordulóját választottuk. A gyerekek nevezésükhöz készített pályamunkájukban ezenkívül kiválaszthattak 3 elemet, amely a megítélésük szerint a környezet számára különösen veszélyes vagy hasznos.

Az eredetileg jelentkező 9 csapatból sajnálatosan a vidékiek (Pápa, Veszprém, Öskü és Balatonalmádi) a feltorlódt iskolai feladatok és egyéb személyi okok miatt kénytelenek voltak visszalépni. Így első alkalommal történt meg, hogy helyi iskolák csapataival zajlott a versengés.

A gyerekek idén is ötletes csapatneveket választottak: Madárfiókák a környezetért, Nemes Gázok, Periodszkaja tablica, Uránium-karbonát, InOTaISULi. A 3-3 fős csapatoknak a vetélkedés során – a mottóhoz szabott múzeumismertető, a pályamunkák bemutatása, a periódusos rendszer elemei és a környezetvédelem kapcsolata című ppt-bemutató után – általános környezetvédelmi totó alapján összeállított kérdéssorokra kellett válaszolniuk. Legvégül pedig fémek és elemek felismerése volt a feladatuk.

A zsűri tagjai a Pannon Egyetem munkatársa, az Alapítvány és a Múzeum képviselői voltak. A gyerekek a közép- és felsőfokú továbbtanulási lehetőségekről is kaptak ismertetőket. Szponzori támogatásoknak köszönhetően mind a diákok, mind pedig felkészítő tanáraik díjazásban részesültek. A vetélkedőt a Veszprémi Szakképzési Centrum Ipari Szakgimnáziumának kémia tanára vezette le.

Vargáné Nyári Katalin

Sikeres VEGY-ÉSztáBOR 19. alkalommal is

2019. június 24. és 29. között rendezte meg az MMKM Vegyészeti Múzeuma és a Vegyészeti Múzeumot Támogató Alapítvány hagyományos, nyári kémiatáborát Várpalotán. Az idei résztvevők száma 17 fő volt. Első ízben mondhatjuk el, hogy már határon túlról is voltak jelentkezők, egy szlovákiai testvérpár és egy szerbiai diák személyében. Valamint tovább folytatódott a hagyomány, egy budapesti fiú másodszor látogatott el táborunkba, de ezúttal már a testvérét is magával hozta.

A természettudományos tábor fő célkitűzése a terület iránt érdeklődő diákok szemléletformálása, pályaeorientációjukban való